

Kúria

ítélete

Az ügy száma: Bfv.III.316/2024/11.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Molnár Ferencné dr., a tanács elnöke
Dr. Hornyák Szabolcs János, előadó bíró
Dr. Bartkó Levente, bíró
Dr. Horváth Péter, bíró
Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2025. május 13.

Az ügy tárgya: költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények

Terhelt(ek): III. rendű

Első fok: Pécsi Törvényszék, 13.B.229/2022/40., ítélet,
tárgyalás, 2023. március 27.

Másodfok: Pécsi Ítéltábla, Bf.III.29/2023/7., ítélet,
tanácsülés, 2023. május 17.

Az indítvány előterjesztője: a III. rendű terhelt védője

Az indítvány iránya: a III. rendű terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények miatt az I. rendű terhelt és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben a III. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Pécsi Törvényszék 13.B.229/2022/40. számú és a Pécsi Ítéltábla Bf.III.29/2023/7. számú ítéletét a III. rendű terhelt tekintetében megváltoztatja.

A III. rendű terheltet az ellene bűnsegédként elkövetett vesztegetés elfogadása büntette [Btk. 291. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont, (3) bekezdés b) pont] miatt emelt vád alól felmenti.

A III. rendű terhelt cselekményeit egységesen bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat, (2) bekezdés a) pont] minősíti.

A III. rendű terhelttel szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát 6 (hat) hónapra, a próbaidő tartamát 1 (egy) évre enyhíti. A halmazati büntetésre való utalást mellőzi.

Egyebekben a megtámadott határozatot a III. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria ítélete ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

[1] A Pécsi Törvényszék a 2023. március 27. napján meghozott 13.B.229/2022/40. számú ítéletével a III. rendű terheltet bűnösnek mondta ki folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett vesztegetés büntettében [Btk. 290. § (1) bekezdés, (2) bekezdés], valamint bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (2) bekezdés a) pont]. Ezért őt halmazati büntetésül 2 év szabadságvesztésre ítélte, amelynek végrehajtását 2 év próbaidőre felfüggesztette. Megállapította, hogy a büntetés végrehajtásának elrendelése esetén a szabadságvesztést börtönben kell végrehajtani, és ebben az esetben a III. rendű terhelt legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Rendelkezett továbbá a bűnjelekről és a bűnügyi költségről.

[2] Védelmi fellebbezések alapján eljárva a Pécsi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2023. május 17. napján jogerős Bf.III.29/2023/7. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a III. rendű terhelt tekintetében akként változtatta meg, hogy a költségvetést károsító cselekményét a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont I. fordulatában meghatározott és a (3) bekezdés b) pont I. és II. fordulata szerint minősülő költségvetési csalás büntettének, a korrupciós cselekményét pedig a Btk. 290. § (1) bekezdésében meghatározott, a (2) bekezdés szerint minősülő és a (3) bekezdés b) pontja szerint büntetendő folytatólagosan elkövetett vesztegetés büntettének minősítette. A III. rendű terhelt cselekményeit a Btk. 403. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott számvitel rendje megsértése büntettének és a Btk. 345. §-ában meghatározott folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségének

is minősítette, melyeket mint bűnsegéd követett el. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét a III. rendű terhelt tekintetében helybenhagyta.

[3] A jogerős ítéletben rögzített, és ekként a felülvizsgálati eljárásban is irányadó tényállás lényege a III. rendű terheltet érintően a következő:

az I. rendű terhelt 2011. július 21. napján hozta létre a cég3-at, amelynek 2014. június 5. napja óta önálló képviselőre jogosult vezető tisztségviselője és tagja a felesége, a II. rendű terhelt.

A cég2-t 2016. március 29. napján, a cég4-et 2016. december 9. napján hozta létre a IV. rendű terhelt, aki mindkét társaság önálló képviselőre jogosult vezető tisztségviselője.

Az I. rendű terhelt 2015. augusztus 11. napján kezdte tölteni a korábban kiszabott szabadságvesztés büntetését, amelynek megkezdése előtt, 2015-ben, pontosabban meg nem határozható időben felkérte a III. rendű terheltet, hogy távolléte idején segítse a feleségét, a II. rendű terheltet a gazdasági társaság működtetésében, illetve az ennek keretében végzendő feladatok ellátásában.

1. 2016-ban az I. rendű és a II. rendű terhelt elhatározta, hogy az általuk irányított gazdasági társaság adófizetési kötelezettségét valótlan tartalmú számlák könyvelésbe történő beállításával és az adóbevallásokban történő szerepeltetésével jogosulatlanul csökkenteni fogják.

A valótlan tartalmú számlák beszerzése érdekében az I. rendű terhelt felvette a kapcsolatot a III. rendű terhelttel, aki régebb óta ismerte a IV. rendű terheltet. A III. rendű terhelt és a IV. rendű terhelt egy korábbi találkozásán az I. rendű terhelt is jelen volt.

A III. rendű terhelt 2016 elején összeismertette a IV. rendű és az I. rendű terheltet annak ellenére, hogy tisztában volt azzal, hogy a kapcsolatuk kizárólagos célja az, hogy a IV. rendű terhelt valótlan tartalmú számlákat állítson ki az I. rendű terhelt részére, mely számlákat az I. rendű terhelt segítségével a cég3, illetve annak vezetője, a II. rendű terhelt az adófizetési kötelezettségének jogosulatlan csökkentése érdekében fog felhasználni. A III. rendű terhelt azzal is tisztában volt, hogy a IV. rendű terhelt a valótlan tartalmú számlák kiállítását nem ingyen vállalta, hanem azokért pénzt fog kapni az I. rendű terhelttől.

A megismerkedésüket követően a IV. rendű és az I. rendű terhelt minden negyedév végén, az adóbevallások időpontjához igazodóan találkoztak, ahol a IV. rendű terhelt a nála lévő számlatömbökből az I. rendű terhelt utasításának megfelelően a számlákat kitöltötte, aláírta, lepecsételte, majd azokat átadta az I. rendű terheltnek. A számlák kiállításakor mindketten tisztában voltak azzal, hogy azok tartalma a valóságnak nem felel meg, mert az azokon szereplő tevékenységeket a cég2 ténylegesen nem végezte el, az azokon feltüntetett összegeket az I. rendű terhelt sem a IV. rendű terhelt, sem a számlákon szereplő cég2 részére nem fizette meg. A IV. rendű terhelt a számlák kiállításáért az azokon szereplő bruttó összeg 5%-át, mindösszesen 1.562.703 forintot kapott készpénzben az I. rendű terhelttől úgy, hogy a pénzt tartalmazó borítékot legalább két alkalommal, pontosan meg nem határozható időben a III. rendű terhelt vette át, és juttatta el azt a IV. rendű terheltnek.

2. Az I. rendű és a II. rendű terhelt tisztában volt azzal, hogy a számlák tartalma a valóságnak nem felel meg. Ennek ellenére a II. rendű terhelt mint a cég3 önálló képviselőre jogosult, és egyedüli vezető tisztségviselője a cég3 könyvelésébe beállította, és adóbevallásaikban szerepeltette az I. rendű terhelt által a fentiek szerint beszerzett valótlan tartalmú számlákat. A számlák valótlan tartalmúak, mert sem az azokon feltüntetett munkák elvégzésére, sem a feltüntetett összegek megfizetésére nem került sor.

A II. rendű terhelt a cég3 vezető tisztségviselőjeként a valótlan tartalmú számláknak a könyvelésbe történő beállításával és adóbevallásokban történő szerepeltetésével az adóhatóságot a költségvetésbe történő befizetési kötelezettség tekintetében tévedésbe ejtette,

és ezzel 2016. II. negyedévben 1.092.448 forint, 2016. III. negyedévben 536.760 forint, 2016. IV. negyedévben 3.250.800 forint, 2017. III. negyedévben 999.214 forint, 2017. IV. negyedévben 765.357 forint, 2016-2017. üzleti években mindösszesen 6.644.579 forint vagyoni hátrányt okozott áfa adónemben, amelyhez az I. rendű terhelt a fentiek szerint nyújtott segítséget, míg IV. rendű terhelt a valótlan tartalmú számlák kiállításával, a II. rendű terhelt rendelkezésére bocsátásával 4.880.000 forint erejéig szándékosan segítséget nyújtott, illetve a III. rendű terhelt szintén ilyen összegben nyújtott segítséget az I. rendű és a II. rendű terheltek a fenti közreműködése, a fenti terheltek és IV. rendű terhelt összeismertetése, közvetítői szerepe révén.

A II. rendű terhelt a valótlan tartalmú számláknak a könyvelésbe történő beállításával a valótlan tartalmú magánokiratokat felhasználta.

3. A II. rendű terhelt a valótlan tartalmú számlák könyvelésbe való beállításával megsértette a számvitelről szóló 2000 évi C. törvény rendelkezéseit, magatartásának következtében, a valótlan tartalmú számlák összezszerűségére és arányára figyelemmel (a ráfordítások 95,25%-át valótlan tartalmú számlák alapján számolta el) a cég3 vagyoni pénzügyi helyzetének áttekintése, ellenőrzése 2016. üzleti évre vonatkozóan meghiúsult.

II.

[4] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a III. rendű terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt – a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjára alapítottnak – a másodfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezése, és a másodfokú bíróság új eljárásra utasítása érdekében.

[5] Indokai szerint a megállapított tényállásban nem szerepelnek azok a releváns tények, amelyek a III. rendű terheltek felrótt cselekmények tényállásszerűségét megalapozzák. Az irányadó tényállás alapján nem lehet állást foglalni a III. rendű terhelt bűnössége kérdésében, így valójában nem bírálható felül sem a költségvetési csalás, sem a többi bűncselekmény megvalósulására vont jogkövetkeztetés helyessége.

[6] Álláspontja szerint a III. rendű terheltek vonatkozóan a IV. rendű terhelt vallomásaán kívül nincs egyéb bizonyíték, az eljáró bíróság tévedett, amikor kizárólag erre alapozta a büntetőjogi felelősség megállapítását, és nem volt figyelemmel az in dubio pro reo elvéből fakadó követelményekre.

[7] Kifejtette, hogy az irányadó tényállásból nem lehet megállapítani azt, hogy a III. rendű terheltek pontosan milyen magatartása valósította meg a költségvetési csalást, illetve az annak elkövetéséhez való segítségnyújtást, hiszen a tényállás csak azt rögzíti, hogy két embert bemutatott egymásnak. A költségvetési csalás megvalósulásához szükséges tévedésbe ejtés, tévedésben tartás a tényállásból hiányzik, így nem vonható következtetés az okozati összefüggésre, és a kár bekövetkezésére sem.

[8] Kifogásolta, hogy a tényállásban nem került rögzítésre, hogy az I. rendű terhelt és a IV. rendű terhelt összeismertetésére pontosan hol és mikor került sor, miként az sem, hogy a III. rendű terhelt mikor és hol találkozott a IV. rendű terheltekkel a számlák kiállítása céljából.

[9] Úgyszintén hiányzik a tényállásból a vesztegetési cselekményhez szükséges segítség, szándék, továbbá a szándékhoz vezető motívum is.

[10] Álláspontja szerint jelen ügyben nem volt érdemben eldönthető az a költségvetési csalás megvalósulása szempontjából alapvető jelentőségű kérdés sem, hogy a III. rendű terhelt a vesztegetés nyújtását, vagy annak elfogadását segítette-e bűnsegédként.

[11] A Legfőbb Ügyészség BF.324/2024/2. számú nyilatkozatában a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta.

[12] Kifejtette, hogy felülvizsgálati eljárásban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás irányadó, ebből következően annak megalapozottsága nem vitatható. Ezért törvényben kizártak a III. rendű terhelt védőjének azon kifogásai, amelyek a bizonyítékok hiányára, a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységére, illetve a megállapított tényállás hiányosságaira vonatkoznak.

[13] Ezzel szemben az irányadó tényállásból egyértelmű következtetés vonható a III. rendű terhelt büntetőjogi felelősségére, annak megállapítása szempontjából irreleváns, hogy mikor és hol került sor az I. rendű és a IV. rendű terhelt összeismertetésére, illetve a vesztegetési pénz átvételére.

[14] A tényállásból kitűnik, hogy a III. rendű terhelt tisztában volt azzal, hogy az I. rendű terhelt olyan személyt keres, aki anyagi ellenszolgáltatás fejében hajlandó fiktív számlákat kiállítani, és ebből a célból ismertette össze a IV. rendű terhelttel. Ebből következően a III. rendű terhelt tudta, hogy a megszerzendő fiktív számlákat az adófizetési kötelezettség csökkentése érdekében a társaság könyvelésébe be fogják állítani, az ez alapján készített valótlan tartalmú adóbevallást az adóhivatalhoz be fogják nyújtani, és mindez azt is eredményezi, hogy a társaság vagyoni, pénzügyi helyzetének ellenőrzése is megghiúsulhat. Emellett pedig azzal is tisztában volt, hogy a IV. rendű terhelt pénz ellenében fogja kiállítani a fiktív számlákat.

[15] A III. rendű terhelt bűnsegédként való felelősségre vonását az alapozza meg, hogy az I. rendű terhelt és a IV. rendű terhelt egymásnak történő bemutatása általa is tudottan bűnös célt szolgált, az e két személy közötti, a költségvetés megkárosítására irányuló kapcsolatot ő hozta létre, majd a vesztegetési pénzek átadásával annak fenntartásához is hozzájárult.

[16] Mindezekre figyelemmel indítványozta, hogy a Kúria a megtámadott határozatokat a III. rendű terhelt tekintetében hatályában tartsa fenn.

III.

[17] A III. rendű terhelt védőjének felülvizsgálati indítványa a következők szerint alapos.

[18] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozattal szembeni jogi kifogás lehetőségét biztosítja.

[19] A Be. 648. §-a valamennyi felülvizsgálati okra kiterjedően rögzíti, hogy felülvizsgálatnak csak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen van helye, a jogerős ügydöntő határozatban rögzített tényállás alapulvételével, kizárólag a Be. 648. § a)-d) pontjában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

[20] A Kúria előljáróban rögzíti, hogy a Be. 659. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.

[21] Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi

jogsabály sérelme nélkül a kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

[22] A III. rendű terhelt védője valójában a bizonyítékok mikénti értékelésén keresztül a jogerős ítéleti tényállást támadta akkor, amikor hiányzó bizonyítékokra hivatkozott, illetve az eljáró bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységét kifogásolta. Ily módon valójában tényálláson kívüli körülményekre hivatkozással eltérő tényállás megállapítását szorgalmazta. Erre azonban felülvizsgálati eljárásban nincs mód.

[23] A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerint a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét.

[24] Kétségtelen, hogy a Be. 659. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.

[25] A tényállás támadhatatlansága azonban nem jelenti azt, hogy a meglévő vagy az esetlegesen hiányzó ténymegállapításnak a tényállásszerűség szempontjából ne lenne jelentősége; a nem koherens, önellentmondásos tényállás ugyanis a Kúria gyakorlata szerint anyagi jogi sérelemként vizsgálható.

[26] Az irányadó tényállásnak mindazokat a tényeket tartalmaznia kell, amelyek az alkalmazott Btk. rendelkezéseinek szempontjából jelentősek, nem tartalmazhat viszont olyan ténymegállapítást, amely egymásnak ellentmondó vagy egymást kizáró jogi minősítést tesz lehetővé, és olyan további releváns tényeket sem, amelyet az ügyész nem tett a vád tárgyává [Be. 607. § (1) bekezdés b) pont].

[27] Ehhez képest ítéltető meg, hogy a megtámadott határozat ügydöntő rendelkezése a büntető anyagi jog szabályaival összhangban áll-e.

[28] A Kúria a jogerős ügydöntő határozatot csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében, és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül [Be. 659. § (5) bekezdés]. Ez alóli kivétel a Be. 659. § (6) bekezdés szerinti rendelkezés, eszerint a Kúria a megtámadott határozatot a Be. 649. § (2) bekezdése alapján akkor is felülbírálja, ha az indítványt nem ebből az okból nyújtották be.

[29] Az eljárási okból történő felülvizsgálat tehát hivatalbóli.

[30] A Be. 2024. március 1-jei módosítását követően a Be. 649. § (2) bekezdés d) pont I. fordulata alapján immár eljárási szabálysértés miatt felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság a határozatát a Be. 607. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg.

[31] A Be. 607. § (1) bekezdés b) pontja szerint az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezéséhez vezető ok, ha az elsőfokú bíróság a vádban le nem írt cselekmény alapján a vádlott bűnösségét állapította meg, felmentette, vagy vele szemben az eljárást megszüntette.

[32] Jelen ügyben mindezek a következőket jelentik.

[33] Az irányadó tényállás a III. rendű terheltnek felrótt cselekményekkel kapcsolatban az alábbi ténymegállapításokat tartalmazza:

– az I. rendű és a II. rendű terhelt, illetve a III. rendű terhelt közvetlen kapcsolatban volt egymással, az I. rendű terhelt a fogvatartása idejére a III. rendű terheltet kérte meg, hogy segítsen a feleségének, a II. rendű terheltnek a cégük működtetésében;

- az I. rendű és a II. rendű terhelt az általuk irányított gazdasági társaság adófizetési kötelezettségét fiktív számlák könyvelésbe történő beállításával és az adóbevallásokban történő szerepeltetésével akarta csökkenteni;
- ilyen számlák beszerzése érdekében vették fel a kapcsolatot a III. rendű terhelttel, aki régebb óta ismerte a IV. rendű terheltt;
- a III. rendű terhelt összeismertette a IV. rendű terheltet és az I. rendű terheltet;
- a III. rendű terhelt tisztában volt azzal, hogy a kapcsolatuk kizárólagos célja a fiktív számlák beszerzése, és azokat az adófizetési kötelezettség jogosulatlan csökkentése érdekében fogják felhasználni;
- a III. rendű terhelt azzal is tisztában volt, hogy a IV. rendű terhelt a valótlan tartalmú számlák kiállítását nem ingyen vállalta, hanem azokért pénzt fog kapni az I. rendű terhelttől;
- a pénzt tartalmazó borítékot legalább két alkalommal, pontosan meg nem határozható időben a III. rendű terhelt vette át, és juttatta el azt a IV. rendű terheltnak;
- a IV. rendű terhelt a valótlan tartalmú számlák kiállításával a II. rendű terhelt rendelkezésére bocsátásával 4.880.000 forint erejéig szándékosan segítséget nyújtott;
- a III. rendű terhelt szintén ilyen összegben nyújtott segítséget az I. rendű és a II. rendű terheltnak a fenti közreműködése, a terheltek és a IV. rendű terhelt összeismertetése, közvetítői szerepe révén;
- a II. rendű terhelt a valótlan tartalmú számláknak a könyvelésbe történő beállításával a valótlan tartalmú magánokiratokat felhasználta;
- a II. rendű terhelt a valótlan tartalmú számlák könyvelésbe való beállításával megsértette a számvitelről szóló törvény rendelkezéseit, magatartásának következtében, a valótlan tartalmú számlák összezszerűségére és arányára figyelemmel az általa működtetett gazdasági társaság vagyoni pénzügyi helyzetének áttekintése, ellenőrzése 2016. üzleti évre vonatkozóan meghiúsult.

[34] Ugyanakkor a Pécsi Járási Ügyészség Gazd.B.354/2017/37. számú vádirata nem tartalmazta azt a ténymegállapítást, hogy az I. rendű terhelttől származó, pénzt tartalmazó borítékot legalább két alkalommal, pontosan meg nem határozható időben a III. rendű terhelt vette át, és juttatta el azt a IV. rendű terheltnak. Ilyen tartalmú kiegészítést az ügyész az elsőfokú eljárásban sem tett.

[35] Ebből következően, a fentebb kifejtettek okán ez a – III. rendű terhelt büntetőjogi felelősségének megállapítása szempontjából jelentős – ténymegállapítás jelen felülvizsgálati eljárásban, a III. rendű terhelt cselekménye minősítésének vizsgálata során figyelmen kívül marad.

[36] Ehhez képest van jelentősége annak, hogy a III. rendű terhelt büntetőjogi felelősségét az eljáró bíróság bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett vesztegetés büntetében, bűnsegédként elkövetett számvitel rendjének megsértése büntetében, és bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében is megállapította.

[37] A Btk. 14. § (2) bekezdése értelmében bűnsegéd az, aki bűncselekmény elkövetéséhez másnak segítséget nyújt.

[38] A törvényi rendelkezés értelmében a bűnsegéd részesi cselekménye a segítségnyújtás, amely a következetes ítélkezési gyakorlat szerint lehet fizikai és pszichikai is. Ennek megfelelően az irányadó tényállásnak tartalmaznia kell azokat a történeti tényeket, amelyekből arra lehet következtetni, hogy a bűnsegéd a tettesi alapcselekményt akár úgy segíti, hogy annak külső feltételét biztosítja (fizikai bűnsegély), akár úgy, hogy az

elkövetésben a tetteést bátorítólag támogatja, a már kialakult szándékát erősíti (pszichikai bűnsegély).

[39] A bűnsegély szándékos segítségnyújtás, azaz olyan cselekmény, amely előmozdítja vagy megkönnyíti a szándékos bűncselekmény elkövetését. A bűnsegéd felelősségének az az alapja, hogy elősegíti a szándékos bűncselekmény törvényi tényállásának a tettes által történő megvalósítását. A segítő magatartás nem csak fizikai, hanem pszichikai jellegű is lehet. A bűnsegély továbbá nem csak tevékenységben, hanem mulasztásban is megnyilvánulhat.

[40] További kritériumai a bűnsegélynek a segítségnyújtás szándékossága és a tettesi alapcselekmény szándékossága.

[41] Kétségtelen, hogy bűnösség – azaz ún. alanyi okozatosság – nélkül nincs tényállásszerűség, nincs felróhatóság, s ez megkívánt a részesi elkövetés esetében is.

[42] A részes (így a bűnsegéd) a tényállásszerű cselekményt nem megvalósítja, hanem ahhoz járul. A részes tetteshez társulása a tettes szándékához történik. A részesi szándék a tettesi szándékkal mutat egyezőséget, azt kiváltja, vagy véghezvitel végett erősíti. Ezért büntetendő a részes.

[43] A szándékegységre vont következtetés alapja, hogy az irányadó tényállás kellő pontossággal rögzítse mind a tettesi cselekményt, mind a részesi magatartást, illetve megismerhetően tartalmazza a tettesi és részesi magatartás közötti oksági kapcsolatot (EBH 2015.B.14.II.).

[44] A részesi tudat tartalma önálló, önmagában vett bűnösségvizsgálat tárgya, e szempontból a járulékoság közömbös, a részesi tudat tartalma pedig nem a törvényi tényálláson belüli magatartáshoz feltétlen szükségesség, hanem az ilyen magatartás bármilyen előmozdítása, (egyidejű) könnyítése, azaz a segítés.

[45] Ahogyan a Kúria fentebb már felidézte, a III. rendű terhelt vesztegetési cselekményhez kapcsolódó bűnsegédi magatartásával kapcsolatban az irányadó tényállásban az került rögzítésre, hogy összeismertette a IV. rendű és az I. rendű terheltet. Tudattartalmát érintően pedig az, hogy tisztában volt azzal, hogy a kapcsolatuk kizárólagos célja az, hogy a IV. rendű terhelt valótlan tartalmú számlákat állítson ki az I. rendű terhelt részére, mely számlákat az I. rendű terhelt segítségével a cég³, illetve annak vezetője, a II. rendű terhelt az adófizetési kötelezettségének jogosulatlan csökkentése érdekében fog felhasználni. A III. rendű terhelt azzal is tisztában volt, hogy a IV. rendű terhelt a valótlan tartalmú számlák kiállítását nem ingyen vállalta, hanem azokért pénzt fog kapni az I. rendű terhelttől.

[46] Az eljáró bíróság ez utóbbi – tudati – ténymegállapításra alapította a III. rendű terhelt bűnösségét bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett vesztegetés büntetében [Btk. 290. § (1) bekezdés, (3) bekezdés b) pont].

[47] Ez azonban téves.

[48] A részes felelősségre vonásának alapja a tettel való szándékegységben cselekvés, melyhez a részesnek tisztában kell lenni a tettesi alapcselekmény mibenlétével, továbbá saját magatartásával, és azzal, hogy a cselekménye a tettesi alapcselekményt segíti.

[49] Jelen ügyben az irányadó tényállás alapulvételével ez nem állapítható meg.

[50] Abból ugyanis, hogy a III. rendű terhelt tisztában volt azzal, hogy a IV. rendű terhelt a valótlan tartalmú számlák kiállítását nem ingyen vállalta, hanem azokért pénzt fog kapni az I. rendű terhelttől, még nem vonható következtetés arra, hogy tisztában lett volna az alapcselekmény (vesztegetés) tényleges megvalósulásával.

[51] A III. rendű terhelt közélet tisztasága elleni bűncselekményben való felelősségre vonására csak akkor kerülhetett volna sor, ha a tényállás nem pusztán a korrupciós szituáció

esetleges jövőbeli lehetőségét („pénzt fog kapni”), hanem annak konkrét ténybeli alapjait is rögzíti.

[52] A jogerős ítélet idézett ténymegállapításából – „összeismertette” – ugyancsak nem következik az, hogy a fiktív számlákhoz az I. rendű terhelt szükségképpen a vesztegetés útján juthatott hozzá, és az sem, hogy bűnsegédként a III. rendű terhelt előre láthatta (ismerhette) a pénz IV. rendű terheltnek történő átadását.

[53] Megjegyzi a Kúria, hogy e ponton van jelentősége annak, hogy a vádirat nem tartalmazza azt a jogerős ítéletben rögzített, de a fentebb kifejtettek alapján a felülvizsgálati eljárásban figyelembe nem vehető ténymegállapítást, hogy a pénzt tartalmazó borítékot legalább két alkalommal, pontosan meg nem határozható időben a III. rendű terhelt vette át, és juttatta el azt a IV. rendű terheltnek.

[54] Ezen ténybeli adat hiányában, az irányadó tényállásban írtak alapján nem vonható következtetés arra, hogy az összeismertetés pillanatában a részesnek (III. rendű terhelt) előre kellett látnia a korrupciós cselekmény tényleges bekövetkezését, illetve azt, hogy az mikor, hol, milyen körülmények között, és főleg milyen jellegű, rendszerességű jogtalan előny adásával (elfogadásával) összefüggő. A bűncselekmény tárgyi oldalához tartozó konkrét ténybeliség megállapítása nélkül az alanyi oldal elemeire vonatkozó utalás a tényállásszerűség megállapításához nem elegendő.

[55] E megállapítások maradéktalanul érvényesek a másodfokú bíróság által a III. rendű terheltnek felrótt bűnsegédként elkövetett számvitel rendjének megsértése büntetté, illetve bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségére is. Az irányadó tényállás e bűncselekmények vonatkozásában sem tartalmaz semmiféle olyan konkrét ténybeli adatot, amely alapján következtetés lenne vonható arra, hogy a III. rendű terhelt az I. rendű terhelt és a IV. rendű terhelt összeismertetésekor tisztában volt azzal, hogy a szóban forgó gazdasági társaság vezető tisztségviselőjeként eljáró II. rendű terhelt szükségképpen fel fogja használni a IV. rendű terhelttől származó fiktív számlákat, továbbmenően, kizárólag azokat fogja felhasználni a költségek csökkentése érdekében.

[56] A teljesség kedvéért a Kúria megjegyzi a következőket is.

[57] Amennyiben a gazdálkodó szervezet részére vagy érdekében munkát végző személy által, a kívül álló személyekkel közösen elkövetett bűncselekményből származó előny részbeni megszerzését automatikusan egyúttal vesztegetésnek is tekintenénk, akkor ez a vesztegetés megállapítását objektívizálná, mert a vagyon elleni bűncselekményből származó vagyoni előny – kétszeres értékeléssel – egyúttal objektíve vesztegetési előnyként is funkcionálna. Önmagában az, hogy a korrupciós cselekmény lehetséges speciális alanya közösen követ el vagyon elleni bűncselekményt más, nem speciális alannal és abból előnye származik – ami vagyon elleni bűncselekményeknél rendszerinti dolognak tekinthető –, összességében nem teszi automatikusan megállapíthatóvá a vesztegetésnek ezt a törvényi tényállási elemét {Kúria Bfv.II.712/2021/14. szám [48] bekezdés}. E megállapítások a költségvetést károsító bűncselekményekre is nyilvánvalóan igazak.

[58] Mindezek alapján tévedett tehát az eljárt bíróság, amikor a III. rendű terhelt büntetőjogi felelősségét megállapította bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett vesztegetés büntettében [Btk. 290. § (1) bekezdés, (2) bekezdés, (3) bekezdés b) pont], bűnsegédként elkövetett számvitel rendjének megsértése büntettében [Btk. 403. § (1) bekezdés b) pont] és bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségében (Btk. 345. §).

[59] Ezért a Kúria a III. rendű terheltet az ellene bűnsegédként elkövetett vesztegetés elfogadása büntette [Btk. 291. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont, (3) bekezdés b) pont]

miatt emelt vád alól tényállási elem hiányában, a Be. 566. § (1) bekezdés a) pontjára figyelemmel felmentette.

[60] A terhére rótt gazdálkodás rendjét sértő bűncselekmény és közbizalom elleni bűncselekmény kapcsán felmentő rendelkezésnek nem volt helye, ugyanis a vád tárgyává tett, ezekkel kapcsolatos cselekmények a III. rendű terhelt terhén megállapított költségvetést károsító bűncselekménnyel alaki halmazatban állnak, megítélésük tehát a helyes minősítés körébe tartozó kérdés.

[61] Mindazonáltal a terhére rótt költségvetést károsító bűncselekmény minősítése sem felel meg az anyagi jog szabályainak.

[62] A másodfokú bíróság álláspontja szerint a III. rendű terhelt bünszövetségben és üzletszerűen nyújtott segítséget a költségvetési csalás büntettének elkövetéséhez.

[63] Ezzel szemben az irányadó tényállás nem tartalmaz olyan adatot, amelyből az következik, hogy a III. rendű terhelt az összeismertetéskor tisztában volt azzal, hogy az I. rendű és a IV. rendű terhelt között hosszabb időn keresztül tartó, rendszeres hasznot eredményező, vagy erre alkalmas bűnös kapcsolat alakul ki.

[64] Megjegyzi a Kúria, hogy az irányadó tényállás szerint nincs ténybeli alapja az ítélet tábla azon megállapításának, hogy a III. rendű terhelt a közvetítő tevékenységéért minden esetben anyagi ellenszolgáltatásban részesült {Pécsi Ítélet tábla Bf.III.29/2023/7. számú ítélet [37] bekezdés utolsó mondata}.

[65] Ugyanez igaz a bünszövetségben történő elkövetésre is.

[66] A Btk. 459. § (1) bekezdés 2. pontja értelmében bünszövetség akkor létesül, ha két vagy több személy bűncselekményeket szervezeten követ el, vagy ebben megállapodik, és legalább egy bűncselekmény elkövetését megkísérlik, de nem jön létre bünszervezet.

[67] E fogalmi meghatározásból eredően a bünszövetség a társas elkövetés körében a társtettesekhez képest nagyobb, míg a bünszervezetnél kisebb mértékű társadalomra veszélyességet hordoz magában.

[68] A bünszövetség több bűncselekmény szervezett elkövetésére irányul. A bűncselekmények szervezett elkövetése magában foglalja az azok megvalósítására irányuló előzetes megállapodást. A megállapodás – akár szóbeli, akár hallgatólagos – mindig előzetes. Mindig több bűncselekmény elkövetésére irányul, és az elkövető tudata mindig átfogja, hogy magatartása a szervezett bűnelkövetésben való részvétel (IV. számú BED, BH 1999.8.), amelynek tartalmi eleme a bűnözésre irányuló következetesség, tervszerűség és akarategyesítés.

[69] Ebből következően a megállapodás létrejöhet szóbeli vagy hallgatólagos megállapodással, illetve ráutaló magatartással is.

[70] Megállapodás a hallgatólagos, a félreérthetetlenül a bűnözésre irányuló akarategyesítés is. Ilyen megállapodásra általában az olyan cselekményekből lehet következtetni, ahol az elkövetők ismétlődően, az azonos vagy a hasonló alkalmat keresték, vagy használták fel a bűncselekmények megvalósításához (IV. számú BED).

[71] A megállapodás előzetességének megállapítását nem befolyásolja, hogy az a cselekmény elkövetését megelőzően sokkal korábban vagy a véghezvitel megkezdése előtt viszonylag rövidebb idővel történt. Lényeges azonban, hogy ez a megállapodás már eleve a bűnözésre, vagyis több bűncselekmény elkövetésére irányuljon.

[72] Az előzetes megállapodás tárgya „bűncselekmények” elkövetése, amelyből legalább egy bűncselekmény elkövetését megkísérlik. A bünszövetség fogalmi meghatározása alapján a „bűncselekmények” azonos és eltérő bűncselekmények is lehetnek. E több bűncselekmény

anyagi halmazatban is állhat, de megvalósulhat a folytatólagosság egységében vagy más törvényi egységben álló bűncselekmények részselekményeként is.

[73] A III. rendű terheltre vonatkozó releváns tények hiánya okán az irányadó tényállásból nem vonható alappal azon másodfokú bíróság általi következtetés, hogy a valótlan tartalmú számlák kiállítására és felhasználására kizárólag úgy nyílt lehetőség, ha abban a terhelték előzetesen megállapodtak, tevékenységüket a II. rendű terhelt által képviselt gazdasági társaság adófizetésének elkerülése érdekében szervezeten folytatták.

[74] Továbbmenőleg, a III. rendű terhelt tényállásban rögzített (és a felülvizsgálati eljárásban figyelembe vehető) egyszeri magatartása nem hozható kapcsolatba azzal, hogy a többi terhelt előre eldöntötte, hogy minden olyan bevallási időszakban, amelyben a II. rendű terhelt által képviselt gazdasági társaság bevételhez jut, a költségháttér megteremtése érdekében az I. rendű terhelt szervezésével a IV. rendű terhelt valótlan tartalmú számlákat fog kiállítani és eljuttatni a II. rendű terhelt részére. A tényállásban nincs arra vonatkozó adat sem, hogy a III. rendű terhelt tudott a többi terhelt mintegy másfél évig tartó, legalább öt alkalommal kifejtett tevékenységéről.

[75] Mindebből pedig az következik, hogy a III. rendű terhelt terhére rótt bűncselekmény törvényes minősítése – az elkövetéskor irányadó törvényi rendelkezések alapulvételével, a vagyoni hátrány összegéhez igazodóan – egységesen bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat, (2) bekezdés a) pont].

[76] A bűnösségi kör jelentős szűkülése folytán a halmazati büntetés mellőzése okán a törvényes büntetési tételkeret változik, ezért a Kúria a III. rendű terhelttel szemben kiszabott szabadságvesztés büntetést az irányadó három évig tartó büntetési tétel keretei között 6 hónapra, a próbaidő tartamát 1 évre enyhítette.

[77] Ekként a Kúria – miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a III. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva, a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsulésen eljárva a megtámadott határozatokat a Be. 662. § (2) bekezdés b) pontja alapján a III. rendű terhelt vonatkozásában megváltoztatta;

őt az ellene bűnsegédként elkövetett vesztegetés elfogadása büntette [Btk. 291. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont, (3) bekezdés b) pont] miatt emelt vád alól felmentette, a terhére rótt cselekményeket egységesen bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat, (2) bekezdés a) pont] minősítette; a vele szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát 6 hónapra, a próbaidő tartamát 1 évre enyhítette; míg a megtámadott határozat egyéb rendelkezéseit a III. rendű terhelt tekintetében a Be. 662. § (1) bekezdés alapján hatályában fenntartotta.

[78] *A döntés elvi tartalma*

Eljárási szabálysértés miatt felülvizsgálatnak van helye, ha az eljáró bíróság a vádban le nem írt cselekmény alapján a vádlott bűnösségét állapította meg. Ebből adódóan az irányadó tényállásnak mindazokat a tényeket tartalmaznia kell, amelyek az alkalmazott Btk. rendelkezéseinek szempontjából jelentősek, nem tartalmazhat viszont olyan ténymegállapítást, amely egymásnak ellentmondó vagy egymást kizáró jogi minősítést tesz lehetővé, és olyan további releváns tényeket sem, amelyeket az ügyész nem tett a vád tárgyává [Be. 607. § (1) bekezdés b) pont].

IV.

[79] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[80] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Budapest, 2025. május 13.

Molnár Ferencné dr. s.k. a tanács elnöke, Dr. Hornyák Szabolcs János s.k. előadó bíró, Dr. Bartkó Levente s.k. bíró, Dr. Horváth Péter s.k. bíró, Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő

BÉ